Markó Béla

Rossz mondataink

VISSZHANG - LX. évfolyam, 43. szám, 2016. október 28.

Olvasom Szüdi János elkeseredett esszéjét a körülöttünk burjánzó gyűlöletről (*A rontás virágai, ÉS,* 2016/40., okt. 7.), azt mondja, amit én is mondanék, azért dühös, amiért én is dühös vagyok: *„A magyarság nem tart önvizsgálatot”.* Milyen igaz, hányszor elmondtuk már, és hányszor el kell még mondanunk, amíg talán megszívleljük. Így, többes szám első személyben: ki más szívlelné meg, hogyha nem mi? Mert hát van közben ebben a szenvedélyes szövegben egy rossz mondat is, amitől már-már elmegy a kedvem az egésztől, és azon töprengek én is, képesek vagyunk-e legalább egy pillanatig mi, magyarok bármiféle szolidaritásra. Illetve még azelőtt: képesek vagyunk-e megérteni, hogy az egyik bűn nem menti a másikat, és hogy sem a múlt, sem a jelen, sem a jövő nem fekete-fehér.

Mert hát itt van ez a rossz mondat: *„A magyarság nem tud kiegyezni Trianonnal, pedig nem történt más, csupán annyi, hogy önálló országot alapítottak azok a nemzetek, amelyek nem találták meg a helyüket a dualista államban.”* Bűnösek voltak azok a magyar vezetők, akik sem a kiegyezéskor, sem később nem vették figyelembe a valós etnikai viszonyokat? Igen, bűnösek voltak. De ettől máris igazságossá válik Trianon? Csak annyi történt volna, hogy önálló államot alapítottak egyes nemzetek, például a románok? Nem is igaz mellesleg ez az országalapítás az ő esetükben, hiszen Románia már azelőtt is létezett, 1919-ben csak megnőtt hirtelenjében, egészen pontosan 103 093 négyzetkilométerrel lett nagyobb, és 5 257 476 lakossal, akikből 1 704 851 volt magyar (31,6 százalék), 2 828 522 román (53,8 százalék), 559 824 német (9,8 százalék), és éltek persze Erdélyben meg a Bánságban még más etnikumok is. Ez az 1 704 851 magyar „csupán annyi” volt? Én „csupán annyi” vagyok? Hüledezem, hűl a lelkesedésem is, mert hiába látjuk teljesen egyformán a gyűlölet veszedelmes elharapózását (tényleg egyformán látjuk!), megint kénytelen vagyok belegondolni, mint ahogy eddig számtalanszor: miért kell nekem erdélyi magyarként mindig két szék közt a pad alá kerülnöm? Miért kell azt tapasztalnom régóta, hogy a gyűlöletkeltő hőzöngéssel szemben, a melldöngető nacionalizmustól megriadva, egyszerre csak valós nemzeti nyomorúságunkat is letagadják azok, akikkel egyébként szívesen értenék egyet minden másban? De így, ilyen fekete-fehérben ez miként lehetséges? Ha valaki lázálmában netán felül akarja vizsgálni a trianoni határokat, akkor nekünk erre azt kellene mondani, hogy Trianonnal minden rendben van, hiszen önálló nemzetek önálló államot alapítottak, csupán ennyi történt? Ez az alternatíva? Hőzöngés vagy elhallgatás? Hogyhogy? Hiszen ebben a nagy trianoni igazságosztásban egyetlen európai nagyhatalom sem akarta észrevenni – a szomszéd népekről nyilván nem is kell ilyesmit feltételeznem –, hogy engem is, illetve akkor még nyilván nem engem, hanem nagyszüleimet és szüleimet odacsapták ráadásnak, több millió társukkal együtt, minden komoly garancia nélkül az utódállamok vagy a győztes hatalmak részéről. Azóta is itt vagyunk, példának okáért Erdély keleti felében, a Székelyföldön, két és fél megyényi régióban még mindig nyolcvanszázalékos többségben, de az egykor Romániához került, a mai Magyarországnál valamivel nagyobb területen már húsz százaléknál is kevesebben (hogy egy kicsit keverjem-kavarjam a számokat), és bár az utóbbi évtizedekben kiküzdöttünk sok mindent, elsősorban saját erőnkből, még mindig semmi igazi biztosíték nincsen arra, hogy az 1918. december 1-jén Gyulafehérváron az erdélyi románok vezetői által a magyaroknak ígért (sőt, a gyulafehérvári határozatban vállalt) önigazgatás megvalósul, miközben a mai román politikusok máris elkezdtek a századik évfordulóra készülni. Persze úgy, hogy újabban a kisebbségek helyzetéről szót sem ejtenek, vagy ha igen, csakis jogfosztó szándékkal.

Nem folytatom. Később úgyis beszélni kellene még a gyulafehérvári centenáriumról, és hogy a mai magyar kormány – és a mai magyar ellenzék – mit gondol erről, gondol-e egyáltalán valamit. Most csak jelezni akartam, hogy nemzeti ügyekben el kellene már felejteni azt az ostoba közhelyet, hogy az ellenségem

ellensége a barátom. Más szóval: ha túl sok pornót lát maga körül valaki, attól még nem kell megutálni a szerelmet. Trianonozás ide vagy oda, mi egyelőre vagyunk még majdnem egymillió-háromszázezren, és kérnénk szépen odaátról valamivel kevesebb üres ígéretet az egyik oldalon, valamivel több empátiát a másikon. Innen, két szék közül a pad alól.

Ismétlem, Szüdi János indulata az enyém is, akár a múlt szörnyűségeiről, akár a mai gyűlöletkampányról legyen szó, de azt az egyetlenegy mondatot, azt bizony nem kellett volna leírni.